

Prisjustering år 2023 för GENAB. Informationsärende.

Sammanfattning

Ett av Göteborg Energi Nät AB:s (GENAB) främsta mål är att behålla nätets höga leveranssäkerhet. För att säkerställa att de stora och omfattande investeringar som är planerade för de närmaste åren kan genomföras med hög servicenivå till kunderna och bibehållen nivå på avkastning är en justering av elnätspriserna nödvändig. Prognostiserad kraftig ökning av kostnader för nätförluster och regionnät samt stora investeringar i elektrifiering av samhället och stadsutvecklingen i stort påverkar i stor omfattning prisjusteringen. För att täcka GENAB:s kostnadsökningar krävs en större justering under 2023.

Bedömningen är att andra nätbolag kommer att genomföra prisjusteringar av samma storleksordning eftersom de flesta nätbolag i landet ställs inför samma utmaningar, vilket således skulle betyda att GENAB kan behålla sin position som ett av de elnätsbolag med lägst elnätspriser i Nils Holgersson-rapporten.

Ärendet

Ett av Göteborg Energi Nät AB:s (GENAB) främsta mål är att behålla nätets höga leveranssäkerhet. För att säkerställa att de stora och omfattande investeringar som är planerade för de närmaste åren kan genomföras med hög servicenivå till kunderna och bibehållen nivå på avkastning är en justering av elnätspriserna nödvändig.

GENAB har fått prognoser och signaler om kraftiga prisökningar gällande nätförluster och regionnätskostnader från nätägare på överliggande nät, i GENAB:s fall Vattenfall och Ellevio.

Vid prisjusteringar inom den reglerade elnätsverksamheten är det av största vikt att se över om de ökade intäkterna ryms inom den för bolaget beslutade intäktsramen. De skäliga kostnader som GENAB ska få täckning för i intäktsramen delas in i olika delar och ger olika utrymme för ökade intäkter. För att säkerställa att GENAB håller sig inom beslutad intäktsram är det viktigt att se över vilken typ av kostnader som driver prisjusteringar.

Opåverkbara kostnader

Opåverkbara kostnader är bland annat kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät och kostnader för myndighetsavgifter. Elnätsföretagen får full täckning för opåverkbara kostnader vilket innebär att intäkterna kan ökas med lika mycket utan att det påverkar utrymmet i den beslutade intäktsramen.

Opåverkbar kostnad – Nätförluster

Elen passerar genom tre olika nät från produktion till kund: stamnät, regionnät och lokalnät (GENAB). I varje steg försvinner en liten del av den distribuerade elen som värme och i lokalnät även i form av strömstölder. Den förlorade elen ersätter respektive nätägare med egna elinköp och kostnaden för detta sprids på kundkollektivet.

Exempel: För att distribuera 100 kWh till kund debiteras GENAB för ca 102,5 kWh från regionnät.

- 102,5 kWh passerar GENAB:s mätare mot regionnät
- 100 kWh passerar kundens elmätare
- 2,5 kWh försvinner som förluster på vägen och kan inte debiteras kund

I och med att alla tre elnäten på vägen till kunden behöver köpa el till nätförluster på elmarknaden påverkas också dessa av de skenande elpriser vi sett sedan vintern 2021.

Inköp för att täcka behovet av förluster i GENAB:s nät (handhas av Göteborg Energi DinEl AB) volym- och prissäkras fördelat över 30 avropstillfällen under en treårsperiod enligt följande:

33,3 % prissäkras 25–36 månader före förbrukningsperiodens start
66,7 % prissäkras 13–24 månader före förbrukningsperiodens start
100 % prissäkras 1–12 månader före förbrukningsperiodens start

Avseende 2021 års energimängd i Göteborg Energi Elnät AB, åtgick ca 2,55% överförd energimängd för att täcka förluster i kablar och transformatorer och volymer för förlustel var därmed 115 GWh.

DinEl har lämnat prognos utifrån rådande marknadsläge på uppskattade kostnader för förlustel i kommande affärsplanepå period 2023–2025 och det rör sig om kraftiga prisökningar; 130% 2023 och 184% 2024. För att täcka dessa kostnadsökningar krävs stora prisjusteringar mot GENAB:s kunder. För att täcka GENAB:s kostnadsökningar för nätförluster skulle en prisjustering om ca 6% mot kund krävas.

Opåverkbar kostnad – Regionnätstariffer

I och med de osäkra förutsättningarna på elmarknaden med höga elpriser och förslag på stödåtgärder från staten är det svårt att bedöma regionnätägarnas prisjustering för 2023. Vattenfall och Ellevio har båda signalerat om potentiellt kraftiga höjningar (10-tals procent) men inväntar beslut från Svenska Kraftnät (SvK) kring deras tariffer innan slutgiltigt besked kan lämnas.

Hur SvK:s tariffer kommer att se ut avgörs utifrån hur flakshalsintäkterna kommer att fördelas för att stötta elmarknadens kunder. Flaskhalsintäkter uppstår när elen ska överföras från ett elområde till ett annat där priserna skiljer sig åt och tillfaller SvK. Med de stora skillnaderna mellan landets prisområden är dessa intäkter större än någonsin. Dessa intäkter ska enligt regeringen användas som ett högkostnadsskydd för elpriser som riktar sig till både hushåll och företag och det handlar om cirka 90 miljarder. SvK har fått i uppdrag att ta fram ett förslag på hur utformningen av stödet, som sedan måste godkännas av Energimarknadsinspektionen (Ei), ska se ut.

Ökade kostnader för regionnätägarnas nätförluster ska, för att vara kostnadsreflektiva, leda till att energikomponenten i nättariffen ökar. Denna komponent står för ca 58% av GENAB:s totala kostnader för regionnät. Med tanke på de kraftiga ökningarna av kostnader för nätförluster GENAB fått prognos om är det rimligt att anta att regionnätbolagen kan drabbas av liknande nivåer. Därför beräknas antaganden om en ökning av regionnätets kostnad med 10–50% vilket skulle kräva stora prisjusteringar mot GENAB:s kunder.

SvK har tidigare meddelat att effektkomponenten i nättariffen kommer att sänkas till 0 kr och att flaskhalsintäkter återbetalas genom den komponenten. Denna komponent står för 40% av GENAB:s totala kostnad för regionnätet. Men i och med att elpriserna har ökat så pass kraftigt förväntas denna sänkning inte ge någon märkbar effekt på den totala prissättningen.

Andréa Kastberg

2022-09-22

20-2022-0437-1

SvK:s avgifter påverkar slutkundens elnätsfaktura och myndighetens prissignaler ska slussas vidare genom elsystemet via region- och lokalnätstariffer som en opåverkbar kostnad.

För att täcka GENAB:s kostnadsökningar för regionnät skulle en prisjustering om ca 4,5% eller 11,5% mot kund krävas beroende på om kostnaderna ökar med 20% eller 50%.

Påverkbara kostnader och minskade intäkter

Exempel på påverkbara kostnader är kostnader för drift och underhåll samt kundspecifika kostnader för exempelvis mätning, beräkning och rapportering. Ei använder elnätsföretagens historiska kostnader som utgångspunkt för att fastställa de påverkbara kostnaderna.

Påverkbara kostnader och minskade intäkter – Lägre överföringsvolym

GENAB ser en nedåtgående trend i de överföringsvolymerna som distribueras och det blir allt tydligare att det normalår "snitt 2017–2019" som används för beräkningar av intäkter och effekter av prisjusteringar inte längre är användbart. Därför föreslås en nedjustering av normalåret med ca 2,5% av total energiförbrukning, vilket skulle minska intäkterna något.

De över tid lägre överföringsvolymerna kan förklaras med en ständigt pågående energieffektivisering i samhället, ytterligare nödvändig energieffektivisering på grund av förra vinterns höga elpriser samt stor ökning av antalet installerade solceller i nätet. En genomsnittlig villa sänker sin energiförbrukning med ca 25–30% årligen. Det finns drygt 2000 installerade solcellsanläggningar på stadens villor (totalt 48 500 villakunder) och antalet ökar hela tiden. 30% av solcellsanläggningarna är installerade under 2022.

För att täcka GENAB:s intäktstapp för lägre överföringsvolym skulle en prisjustering om ca 0,5% mot kund krävas.

Påverkbara kostnader och minskade intäkter – Investeringar och elektrifiering

GENAB:s elnät åldras och behöver bytas ut, ett arbete som sker under längre tid då det är ett mycket resurskrävande arbete. Samtidigt behöver också nätet byggas ut för att möta det ökade kapacitetsbehov som finns i staden, mycket drivet av den elektrifiering som sker i samhället. GENAB investerar därför under 2023–2025 i storleksordningen 1,5 mdkr.

Gällande reinvesteringar kommer fokus den kommande perioden framför allt att ligga på kabelnätet, även om arbetet med att komma i fas med reinvesteringar i nätstationer som är behäftade med tekniska och säkerhetsmässiga risker fortsätter. Dessutom kommer utbytet av de äldsta krafttransformatorerna fortsätta. Stadsutvecklingen ger upphov till en mängd investeringar i mellanspännings- och lågspänningsnätet. Även 130kV-nätet påverkas av stadsutveckling samt nyetableringar och effektkökningar i industrin.

För att täcka GENAB:s investeringskostnader skulle en prisjustering om ca 6% mot kund krävas.

Påverkan kund

Beräkning av prisjusteringar baseras på genomsnittlig procentuell ökning per kundgrupp och dess totala uttag av energi och effekt. I och med att företagskunder inom en och samma kundgrupp kan ha väldigt olika förutsättningar beroende på uttagsprofil, energi- eller effektdrivande, är det svårt att beräkna påverkan på en genomsnittlig kund mer än den generella procentuella prisjusteringen.

Även om samma resonemang kan gälla för privatkunder går det ändå att hänvisa till en mer homogen användning av elnätet och därmed beräknas påverkan på en genomsnittlig kund.

Prisjustering	Villa (genomsnitt)	Villa 5 000 kWh 25 kW	Villa 20 000 kWh 64 kW	Lägenhet (genomsnitt)
5%	25 kr/mån	15 kr/mån	35 kr/mån	7 kr/mån
10%	50 kr/mån	30 kr/mån	65 kr/mån	15 kr/mån
20%	100 kr/mån	55 kr/mån	130 kr/mån	30 kr/mån

Prisstrategi

En del av GENAB:s pris- och intäctsstrategi är att priserna ska ligga klart under snittet i landet. Idag är GENAB ett av de nätbolag som ligger med lägst nättariffer i Nils Holgersson-undersökningen och bedömningen är att det finns goda möjligheter att behålla den positionen även under 2023. Bedömningen är att andra nätbolag kommer att genomföra prisjusteringar av samma storleksordning eftersom de flesta nätbolag i landet ställs inför samma utmaningar även om tidpunkter för justeringar kan skilja.

Resultatpåverkande risker och möjligheter – tre scenarier

Utebliven prisjustering skulle innebära lägre resultat och svårigheter för GENAB att leva upp till avkastningskravet om 9–12% räntabilitet på totalt kapital (Rt). Förutsättningarna ser ut som följer i tabellen utefter tre olika scenarier.

För att kompensera för ökade kostnader krävs prisjusteringar omkring 15–26% beroende på utfall av ovanstående komponenter samt scenarioutfall. De närmaste åren kommer GENAB få in extra, tillfälliga, intäkter i samband med anslutning av AB Volvo Campus Lundby, NOVO batterifabrik och Karlatornet som bidrar till ett mindre behov av att höja elnätspriserna lika mycket för att klara avkastningskravet, dock med en underliggande verksamhet som inte klarar avkastningskravet.

Andréa Kastberg

2022-09-22

20-2022-0437-1

	Medelår	Dåligt år	Bra år
Scenario	Regionnät +20%, nätförluster enl. ny prognos	Regionnät +50%, nätförluster enl. ny prognos, -10% volym och effekt	Regionnät +10%, nätförluster enl. ny prognos, kallt år, utfall särskilda affärer
Exklusive extra anslutningsintäkter – För att nå Rt 9% krävs resultat om 346 mkr 2023 och behovet av prisjustering blir då:			
Behov av prisjustering 2023–2025 för bibehållen Rt 9% exkl. extra anslutningsintäkter	15%, 8%, 3,5%	26,5%, 4%, 4%	11,5%, 8,5%, 3,5%
Inklusive extra anslutningsintäkter – För att nå Rt 9% krävs resultat om 346 mkr 2023 och behovet av prisjustering blir då:			
Behov av prisjustering 2023–2025 för bibehållen Rt 9%	8,5%, 10%, 6%	19,5%, 6,5%, 6%	5%, 10,5%, 6%
Om ingen prisjustering görs ger det följande resultat:			
Resultat om utebliven prisjustering	248 mkr	113 mkr	288 mkr
Rt om utebliven prisjustering	6,4%	2,9%	7,5%

Konsekvenser vid utebliven prisjustering

Verksamheten är ett reglerat monopol och intäktsregleringen sätter de ekonomiska ramarna för elnätsföretagens verksamhetsutövande. Hur intäktsregleringen är utformad påverkar därmed elnätsföretagens möjlighet att göra re- och nyinvesteringar i elnätet.

GENAB:s verksamhetsutövande kommer att bli mer utmanande, eftersom elnätet ses som en möjliggörare för att klara energiomställningen och den ökade elektrifieringen som sker i samhället, samtidigt som intäktsregleringen kommer ge mindre ekonomiskt utrymme för elnätsföretagen framöver. Till detta ska tilläggas att det gäller anslutningsplikt i elnätsverksamhet, GENAB har alltså inga möjligheter att neka kunder som vill ansluta sig till nätet.

Beräkningen av intäktsramen och framför allt bolagens möjlighet till avkastning styrs i allt väsentligt av anläggningarnas reglermässiga värde och reglermässig kalkylränta. Intäkterna från anläggningarna beror på ålder, ju högre ålder desto lägre intäkter. Regleringen ger därmed ett begränsat incitament att behålla gamla anläggningar om dessa är behäftade med stora underhållskostnader eller orsakar kundavbrott. Enligt regelverket måste bolaget fortsätta att investera i anläggningstillgångar både vad gäller ny-och reinvesteringar, det är en förutsättning för framtida intäkter.

Utebliven prisjustering skulle försämra bolagets ekonomi kraftigt med negativt operativt kassaflöde, ökat upplåningsbehov samt försämrad soliditet och Rt som

följd. Detta skulle också leda till en lägre investeringstakt som potentiellt bromsar elektrifieringen och stadsutvecklingen. I och med intäktsregleringens utformning, för att skapa framtida intäkter, skulle minskade investeringar leda till en mindre intäktsram och därmed får GENAB försämrade möjligheter att ta ut intäkter, vilket slutligen leder till framtida prissänkningar och också lägre resultat – en negativ spiral.

Göteborg som ovan

Lars Edström, VD